

I Riksdagen växer intresset för landsbygden

I Riksdagen finns ett informellt landsbygdsnätverk. 72 riksdagsledamöter träffas idag regelbundet för att utbyta erfarenheter och lära sig mer om aktuella landsbygdsfrågor.

Text/foto: Jessica Hagård

16 februari 2005 sammanträdde riksdagsledamöter med särskilt intresse för landsbygden för första gången. Det finns riksdagsledamöter från samtliga politiska partier representerade i gruppen

- Vi kände att det var positivt att etablera en kontakt över partigränserna eftersom frågor som rör landsbygden ju inte alltid hamnade överst på agendan, berättar Anita Brodén (fp) en av dem som drog igång nätverket för fem år sedan. Sedan dess har landsbygdens frågor kommit att sättas allt mer i fokus.

- Flera av de största utmaningar vi har, frågor som rör klimat, energi, biologisk mångfald och framtidens matförsörjning är ju direkt kopplade till landsbygdens utveckling, fortsätter Anita. Vi ser att fler och fler ledamöter intresserar sig för frågorna och kopplar lättare ihop stad och land. Inte minst nu inför klimatmötet i Köpenhamn. Och vi skall inte glömma att det nationella arbetet med dessa frågor är överförbart på situationen i tredje världen.

Regelbundna lunchträffar

I början träffades gruppen mest för att utbyta erfarenheter med varandra. Idag anordnas lunchträffar ca. fyra gånger per halvår. Det är framför allt Hela Sverige ska leva (HSSL) som brukar komma och informera om aktuella frågor. I höst har ett tema varit "Landsbygdens roll i klimatarbetet" och temat för december blir: "Lokal och kommersiell service".

Nätverket brukar också medverka på HSSL:s höst- och årsstämmor och där delta i utfrågningar och paneldebatter. På stämmorna träffar det regelbundet också företrädare för bl.a. Bydegårdarnas riksförbund.

- Men vi välkomnar ett ökat samarbete och utbyte också med andra landsbygdsaktörer, säger Ann-Kristine Johansson (s), som tillsammans med Anita idag ansvarar för nätverkets aktiviteter.

- Det är viktigt för oss att vara öppna och träffa folk för att bredda vår kunskap, fortsätter hon.

Ann-Kristine Johansson (s) och Anita Brodén (fp) håller ihop Riksdagens informella landsbygdsnätverk.

Det är också viktigt att vi håller oss uppdaterade om hur landsbygdsprogrammet går. Det är ju vi i grunden som fattat beslutet om programmet, då vill vi ju också se om utvecklingen går i rätt riktning.

Ger effekt

På frågan vilken effekt nätverkets träffar fått på själva riksdagsarbetet svarar både Anita och Ann-Kristine att det bland annat lett till input till motioner och inlägg i debatter. Vissa frågor har också lyfts i olika utskott och senare kommit in i regeringens olika propositionstexter.

- Vi ser som sagt gärna andra grupper på våra träffar och kommer också komma ut och berätta hur vi ser på landsbygdens utveckling, avslutar Anita Brodén.

För att komma i kontakt:
anita.brodén@riksdagen.se
ann-kristine.johansson@riksdagen.se

Landsbygdsnätverkets aktiviteter bör i framtiden riktas mer mot fördjupning istället för bredd. Det visar den utvärdering som gjorts av Landsbygdsnätverkets verksamhet.

Läs mer på sid. 4

Lärkonferens om sysselsättning

Gör EU-programmen någon nytta och får vi dom att samverka på ett bra sätt? Klarar vi av att nå målen om ökad sysselsättning med hjälp av alla EU-miljarder? Vad är våra erfarenheter hittills?

Det är de centrala frågor som ska diskuteras, reflekteras och besvaras vid lärkonferensen den 9-10 februari i Södertälje.

Gemensam inbjudan

Det är Tillväxtverket, ESF-rådet, Jordbruksverket och Landsbygdsnätverket som gemensamt bjuder in myndigheter och organisationer som på olika sätt är involverade i regional och lokal utveckling med stöd från de olika EU-fonderna. En av de saker som kommer att diskuteras är Leader som innovativ arbetsmetod. Som kontrast till enskilda arbetskraftsprojekt inom sociala fonden som beviljats mångmiljonsbelopp, ställs Flyinge-exemplet om hur man med små resurser, men framförallt god lokal kännedom, hjälper till att lotsa långtidsarbetslösa ut till arbeten bland småföretag på landsbygden. (Se "Nytt från Landsbygdsnätverket" nr. 4 2009)

Jämställdhet- en av frågorna

Anders Johansson från Coompanion, verksamhetsledare för Leader Västra Mälardalen, kommer att medverka i en paneldiskussion tillsammans med bland andra Malin Siwe, ledarskribent på Dagens Nyheter. Den diskussionen kommer att handla om huruvida EU-projekten skapar tillväxt och jobb eller inte. Årets ull-bagge i jämställdhetskategorin, projektet Grogrund, utgör ett av de lärande projekten när konferensen reflekterar om vad EU-projekten gjort för jämställdheten.

**För mer information och för anmälan
gå till länken <http://www.spl.nu/sodertalje-konferensen>**

Kommunerna har en viktig roll i landsbygdsutvecklingen

I det förslag som Sverige skickat till EU-kommissionen föreslås nya pengar till landsbygden. De mesta pengarna går till förnybar energi. Pengar föreslås också till höjda miljösättningar, bredband, "Det nya matlandet" samt till ytterligare några områden. Om kommissionen godkänner förslagen kommer de att gälla från och med 2010. Låt oss ta tillvara denna möjlighet att utveckla landsbygden!

Detta nyhetsbrev fokuseras på kommunernas roll i landsbygdsprogrammet. Glädjande är att både SKL och Småkom kommer att arbeta som inspiratörer för Landsbygdsnätverket. Inspiratörerna kommer med denna insats att hjälpa kommunerna att upptäcka hur man med de möjligheter som ges inom landsbygdsprogrammet kan arbeta mer aktivt med landsbygdsutveckling.

En annan viktig uppgift för kommunerna är deras deltagande i Leader. Vi har olika roller här men samverkan är mycket viktigt för att uppnå målsättningarna med Leader och därmed också med hela landsbygdsprogrammet.

Inom landsbygdsnätverket har också startats en tematisk grupp för metoder för tillämpningen av plan- och bygglagen (PBL). Genom en sådan grupp hoppas vi bl.a kunna bidra till och underlätta myndigheternas arbete med att ge råd och utbilda kommuner och länsstyrelser i tillämpningen av PBL. Detta är ett sätt för att bl.a. stimulera till framgångsrik bygdeutveckling.

Med dessa insatser kommer fler att bli kunniga i metoder och inspirera de som är verksamma i lokal utveckling till insatser för lokal samhällsutveckling. Detta ska i sin tur leda till bibehållet eller ökat boende på landsbygden och ett ökat antal företag.

Peter Melin
Ordförande

Landsbygdsnätverkets styrgrupp

Samarbete gör alla till vinnare

I Sala kommun har man insett värdet av att engagera sig i bygdeutvecklingsprojekt. Även de projekt som misslyckas skapar mervärden, menar kommunalrådet Carola Gunnarsson.

Text: Jessica Hagård | Foto: Daniel Johansson

Lokal mat i Svartådalen (LoMiS), som vann en ull-bagge på Landsbygdsgalan i september, är ett de projekt där Svartådalens ekonomiska förening och Sala kommun haft ett nära samarbete.

Sala kommun har under en längre tid haft ett nära samarbete med den ekonomiska föreningen Svartådalens bygdeutveckling - Ett problem som vi hade i bygden var att det fanns ett "vi och dom"- tänkande mellan de som bor i tätorten Sala och byarna utanför. Vi har dessutom en bygd som kräver skötsel eftersom vi har många skyddsvärda områden. Det fanns en stor risk att det skulle bli schismer mellan myndigheter och brukare. I föreningen bestämde vi oss därför tidigt att jobba MED myndigheter och inte MOT dem. I allt vad vi gör vill vi ha med oss kommunen, berättar Anitha Barrsäter som är föreningens ordförande. Hon menar att det hela utvecklats till en win-win situation där de som utförare fått gehör för det mesta som de bett om.

Upplägg för samtal och dialog

Men det goda samarbetet bottnar i genomarbetade förslag och aktiv dialog. Föreningen har bjudit in till möten och samtal, ett nära samarbete har utvecklats och nu syns resultaten tydligt. Bland annat nischas Västerfärnebos högstadieskola till att ha fokus på natur- och kulturämnen vilket gör att elever nu bussas dit från centralorten Sala och inte vice versa. Och när kommunen nu låter bygga om de offentliga köken för att kunna laga mat på plats, svarar föreningen upp med projektet LoMiS- Lokal mat i

Svartådalen, som bidrar till att öka möjligheten att få tag på lokala råvaror. Bara för att ta några exempel.

Leaderprojekt lönar sig

Sala kommuns kommunalråd Carola Gunnarsson instämmer i att samarbetet fungerat bra:

- Det har varit ett lyft för kommunen. I och med att dialogen fungerat bra har man via gemensamma projekt kunna arbeta tillsammans mot gemensamma mål. Men Carola betonar att idéerna ytterst måste komma underifrån eftersom hon menar att projekten annars blir svåra att genomföra. Flera av de projekt som drivits har varit leaderprojekt och de 1,5 miljon kronor kommunen satsat har växlats upp till ca.11 miljoner. Men enligt Carola handlar mervärdet inte bara om förbättrade finansieringsmöjligheter:

- Också människornas engagemang i bygden har ökat. Och vi når alltid en bit på väg, även då vi inte når ända fram, vilket bäddar för att nya projekt har än bättre möjligheter att lyckas, avslutar hon.

För mer information, kontakta:
Svartådalens ekonomiska förening:
www.svartadalen.nu
Carola Gunnarsson, Sala kommun:
carola.gunnarsson@sala.se

Kommunerna i Blekinge är med på leaderbanan

Leader Blekinge har redan använt 85 procent av sin budget för den här programperioden. Och det beror till viss del på ett aktivt och integrerat samarbete med Blekinge läns fem kommuner.

Text: Jessica Hagård | Foto: Åsa Olsson

Leader Blekinge fanns med redan under Leader + och tidigt i den nya programperioden gick de ut i sitt område för att diskutera de olika behov som fanns med olika parter, bland annat områdets kommuner: Ronneby, Karlskrona, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg.

- Kommunerna var på alla sätt delaktiga i förarbetena till vårt handlingsprogram. De har också varit involverade i flera av projekten, redan i planeringsstadiet. Så de var med på banan tidigt, vilket gjort att vi kommit igång snabbt i området, berättar Tommy Svensson, verksamhetsledare i Leader Blekinge.

Leaders mervärden är viktiga

På frågan hur man lyckats övertyga kommunerna att så aktivt engagera sig i Leader svarar Tommy Svensson att det handlar om att visa på leadermetodens mervärde.

- Om Leader enbart hade handlat om att dela ut en pott pengar, hade länsstyrelsen lika gär-

na helt kunna ta över den hanteringen. Det är det vi arbetar på att kommunicera ut. Det handlar om att förstå att samarbete ger bättre resultat än om enskilda parter skall försöka skapa förändring. Sedan handlar det om att peka på hur leaderkansliet kan användas som en resurs som är bra för många, till exempel genom att kunna följa projekten från idé till avslut, men också att kunna hjälpa till att lösa finansieringsproblem som inte kommunerna själva rår på.

Kommunerna ser resultat

Mellan 20 och 25 projekt är just nu igång i området men det hade kunnat bli många fler om det funnits mer pengar. Han menar att när kommunerna ser resultat och att Leader verkligen skapar förändring så blir det en snöboll som rullar av sig själv.

Men för att kunna peka på leadermetodens mervärde måste först LAG förstå det själv. Och det tar tid att få ett väl fungerande

LAG.

- För oss tog det två till tre år innan LAG fungerade som det var tänkt, fortsätter Tommy som pekar på värdet att ha tålmod.

Finns det något annat LAG bör tänka på?

-Ja, att aktivt kommunicera ut positiva resultat. Visa att det vi talar om inte bara är tomma ord utan att det faktiskt fungerar, avslutar Tommy Svensson.

Tommy Svensson är erfaren verksamhetsledare för Leader Blekinge

Mer information hittar du på www.leaderblekinge.se

Medlem har ordet

Vad vet kommunerna om Landsbygdsprogrammet?

Kommunpolitiker och tjänstemän har en nyckelroll vad det gäller att planera utvecklingen av landsbygden samt att ordna resurser för detta. Kommunernas arbete och engagemang är avgörande för att kommersiella satsningar, bevarande och utbyggnad av service och infrastruktur ska kunna genomföras även i landsbygdsområden.

Just nu genomför SmåKom och Sveriges Kommuner och Landssting (SKL) en offensiv satsning för att få kommunerna att ta tillvara de extra medel som Landsbygdsprogrammet kan tillföra kommunernas viktiga arbete med bl. a. översiktsplanering och bredbandsutbyggnad.

Jag och min kollega Per Fontin finns till förfogande fram till och med april tack vare Landsbygdsnätverkets inspiratörscheck. I samarbete med länsstyrelsernas handläggare och de olika partnerskap som finns runt om i landet fungerar vi som bollplank och bidrar med tips och goda exempel i syfte att hjälpa kommunerna att få nytta av landsbygdsprogrammets resurser, och

att hitta samarbeten med andra kommuner. Många gånger kan kommunerna växla upp befintliga medel och därigenom skapa mer resurser för sitt arbete tillsammans med föreningar och näringsliv.

Som ett exempel kan nämnas att det finns 245 000 000 kronor i budgeten för byutvecklingsåtgärden totalt men den är bara utnyttjad till 21 %. 2007 var det 11 stöd som beviljades, 2008 60 stycken och fram till den sista september i år 72 stycken.

Kontakta gärna mig om du finns i södra delen av landet, eller Per Fontin som ansvarar för norra delen, om du har erfarenheter att dela med dig av, eller är intresserad av projektstöd via landsbygdsprogrammet!

Inspiratörer Landsbygdsprogrammet för SmåKom & SKL:

- Tuva Bojstedt, Södra Sverige, 070-6441802, tuva@happi.se

- Per Fontin, Norra Sverige, 070-5666669, per@larutv.se

Tuva Bojstedt

Tematisk arbetsgrupp för planering på lokal nivå

Nu bildas Landsbygdsnätverkets tematiska arbetsgrupp för lokal planering som främjar samsyn om hur landsbygdens olika resurser ska nyttjas.

Text: Maria Gustafsson | Foto: Cecilia Mårtensson

Med strategiska utvecklingsplaner för landsbygder runt om i landet skapas bättre förutsättningar för att nå de olika målen i landsbygdprogrammet. Det är utgångspunkten för Landsbygdsnätverkets tematiska arbetsgrupp för strategisk planering på lokal nivå. Det är ganska vanligt att satsningar på landsbygden är svåra att genomföra eftersom det ofta finns olika intressen som står i konflikt med varandra. Det blir smidigare att genomföra till exempel en vindkraftsetablering eller en turistsatsning om det i grunden finns en samsyn bland olika lokala intressenter. Det finns också erfarenheter från lite olika håll i landet om hur boende, företagare, fritidshusägare, kommunföreträdare, m.fl. samarbetar om en strategi för hållbar utveckling i sin bygd. Resultatet blir att man kraftsamlar lokala resurser för gemensamma mål och insatser och minskar risken för segdragna slitningar och överprövningar.

Fördjupad kunskap behövs

Nu har en tematisk arbetsgrupp inom nätverket samlats för att fördjupa kunskapen om planering för landsbygden.

- Vi ska samla ihop metodexempel och se till att de sprids vidare så att så många landsbygder som möjligt får chansen att lägga en god grund för sin hållbara utveckling, konstaterar Louise Andersson, länsstyrelsen i Skåne.

Louise kommer att samordna gruppens arbete. Övriga medlemmar, så här i uppstarten, kommer från Småkom, Sveriges kommuner och landsting, Leader, Hela Sverige ska leva och Boverket. Till gruppen knyts också kommuninspiratörerna, Tuva Bojstedt och Per Fontin. Vid behov kommer gruppen att utvidgas.

I "Nytt om Landsbygdsnätverket" nr. 5 2009 kan du läsa om Torsås kommun var översiktplaner helt bygger på de lokala utvecklingsgruppernas planer.

Den tematiska arbetsgruppen för planering på lokal nivå träffades för första gången den 26:e november.

Landsbygdsnätverket går in i ny fas

Landsbygdsnätverkets aktiviteter bör i framtiden riktas mer mot fördjupning istället för bredd. Det visar den utvärdering som gjorts av Landsbygdsnätverkets verksamhet.

Text: Jessica Hagård/Maria Gustafsson

Landsbygdsnätverkets styrgrupp har låtit följa upp verksamheten via konsulterna Open Eye. Bakgrunden är att på det sättet öka möjligheterna att genom nätverket framgångsrikt stödja landsbygdprogrammet genomförande fram till 2013. Undersökningen har gjorts med hjälp av 25 slumpvis utvalda kontaktpersoner bland Landsbygdsnätverkets aktiva medlemsorganisationer.

Mer riktade möten

Utvärderingen visar att de flesta av Landsbygdsnätverkets aktiviteter uppskattas av dess medlemmar. Särskilt värdefull ses in-

spiratörsinsatsen. Men resultatet visar också att medlemmarna nu efterlyser mer fördjupade metodkunskaper, nya mötesformer samt ökade möjligheter till regelbundna träffar i mindre gruppen för att kunna bygga upp hållbara samarbeten. Kort sagt kan man säga att det handlar om att samla resurserna och fokusera på de utmaningar som finns idag.

Naturlig utveckling

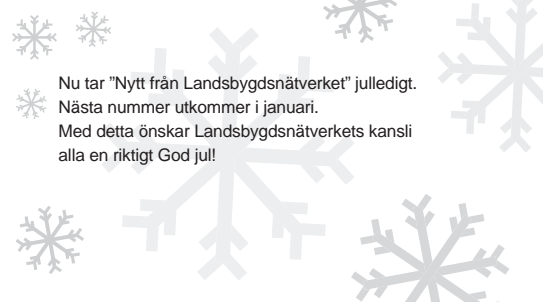
Exakt hur nätverksaktiviteterna skall riktas kommer att fastställas på nästa styrgruppsmöte men en sak är klar och det är att större fokus kommer att läggas på att fördjupa kunskaper om olika metoder och att skapa samarbeten inom prioriterade områden. Det kan ske genom att mer resurser läggs på de tematiska arbetsgrupperna så som integration och ungdomsgruppen. En grupp som skall arbeta med lokal planering av landsbygder bildas i dagarna (se ovan) och på sikt

skall också en som arbetar med miljöfrågor komma igång. Men sedan kommer också andra insatser att förändras.

- Uppföljningens resultat ligger helt i linje med den kommunikationsstrategi för Landsbygdsnätverket som vi arbetar utifrån. I början har vi haft fokus på att få i gång bredden i nätverket, jobba kontaktskapande samt bredda kunskapen om landsbygdprogrammet. Nu när verksamheten mognat känns det därför naturligt att vi fortsätter på en väg mot fördjupning säger Landsbygdsnätverkets verksamhetsledare Maria Gustafsson.

”Problemen med utvärderingar är att de görs i efterhand”

Lars Larsson, Fil.dr, ledamot av Landsbygdsnätverkets vetenskapliga råd.

Nu tar "Nytt från Landsbygdsnätverket" julleddigt. Nästa nummer utkommer i januari. Med detta önskar Landsbygdsnätverkets kansli alla en riktigt God jul!